

Kunstkritikk er Norges ledende nettsted for samtidskunst. Kunstkritikk is Norway's leading online art journal.

Would you like to switch to the mobile version of the site? [Ja](#) [Nei](#)

[Kritik](#)[Kommentarer](#)[Nyheter](#)[Artiklar](#)[Arkiv](#)

Uppdaterat 29. augusti 17:11

[KUNSTKRITIKK.SE](#) [INTERNATIONAL EDITION](#)

[KUNSTKRITIKK.NO](#)

[KUNSTKRITIKK.DK](#)

Alternativ stad, Bevara Slussen, Bostadsvrålet, Marc Camille Chaimowitz, CRUSH, Filmform, Avprivatisera Hagsätra, Högdalens Vänner, Adelita Husny-Bey, Kate Newby, Norra Järva stadsdelsråd, Malin Pettersson Öberg, Sonia Sagan / Orten i fokus, Secretary, Söderorts Institut För Andra Visioner (SIFAV), Våra Hem, Fredrik Vaerslev & Peter Wächtler.

The Promise

Index, Stockholm

3. juni - 3. september 2017

RELATERADE ARTIKLAR

[Den stora approprieringen](#)

05.06.15

Om platsen fortfarande finns kvar – en hommage till Nisse Zetterberg äger rum i en ockuperad, före detta skola i Stockholmsförorten Högdalen. Hoppet väcks om en gemensam, eller «kommunal» lyx.

Kritik 12.06.17

Kampen om staden

Av [Lars-Erik Hjertström Lappalainen](#)

Kate Newby, *The more I listen to it the more I love it*, 2017.

Boendet har på senare decennier blivit skräckens hemvist. I Sverige är det absolut mest tydligt i den terroristvåg i vilken en stor mängd flyktingboenden har stuckits i brand. En fullt jämförbar härjning pågår i många urbana ytterområden där invånarna utsätts för hänsynslös finansiell exploatering. Efter att politiker med liv och lust har slumpat bort allmännyttan till privata bostadsbolag, har de boende fått se sina hem först förfalla för att sedan påtvingas lyxrenoveringar de inte har råd med. Det är marknadens sätt att genomföra politiskt betingade tvångsförflyttningar, alltmedan ideologerna försöker beskriva denna gentrifiering som en naturlig process i en stads utveckling.

Denna politiska diskussion kring staden är bakgrunden till *The Promise* på Index i Stockholm. Utställningens styrka är främst materialet från folkrörelser som *Avprivatisera Hagsätra* och deras kamp mot kommunalpolitiker och IKANO (en skrupelfri bostadsförvaltare som genomför renoveringar långt utöver det nödvändiga och höjer hyrorna med 63% så att folk inte kan bo kvar), liksom *Högdalens Vänner* som för något år sedan ockuperade en övergiven skolbyggnad där folk bodde under några veckor och bland annat gjorde en riktigt bra konstutställning. Även aktivistgrupper från andra håll i landet medverkar. Det material som presenteras om trakasserierna väcker, även hos den som inte råkar vara direkt utsatt, en ganska mäktig vrede som man önskar se brett organiserad och med tyngd kanaliserad – alla, alla borde sluta upp!

The Promise, installationsvy, Index Stockholm, 2017.

Detta material ingår i den del av utställningen som kallas «arkivet». Där finns också dokument om berömda aktioner på 70-talet, som ockupationen av kvarteret Mullvaden och den notoriska «almstriden» i Kungsträdgården. Vad är poängen med dessa historiska inslag? Utifrån tanken att historien aldrig upprepar sig kan det möjligen vara trösterikt att se alla de här förlorade kamperna, och tänka sig att vår tids totala brist på optimism och relation till en bättre framtid skulle kunna vara en fördel. För en aktivist kanske det däremot väcker hoppet om en upprepning av kampen; det historiska exemplet kan på så vis fungera som ett slags handlingsvillkor snarare än ett kunskaps- eller reflexionsvillkor.

Men redan här får utställningen en obestämd riktning. Om det samtida materialet har stor potential att ena folk, så har de historiska dokumenten en klar potential att splittra den i olika intressen. Ofta är en diversifiering av publiken önskvärd, men när aktivismens frågor står i centrum uppfattar jag det snarast som ett svek att styra uppmärksamheten åt olika håll och splittra publiken.

Fredrik Vaerslev, *Untitled (Index) #1-5*, 2015–2107.

Konstdelen bjuder på en film, Malin Pettersson Öbergs *Modellarkivet* (2017), en meditation över minityrmodellens påverkan på hur «staden» tänks. Där finns också Peter Wächters två bronsminiatyrer av höghus. Därtill finns en stege klädd i sidor från *Financial Times*, av Marc Camille Chaimowicz, placerad bredvid en affisch som återger en juridiskt orienterad text om boende, framförallt i övergivna byggnader, där tyngdpunkten förskjuts från ägarens till användarens perspektiv. Texten finns i sin helhet att läsa på nätet, i ett lite mer läsvänligt format. På fasaden finns några målningar av Fredrik Vaerslev, framställda med hjälp av ett redskap som vanligtvis används till att måla trafiklinjer på gator. Vid vattnet utanför finns en blå, konstgjord sten av Kate Newby, som också har placerat några glasverk på den närliggande bron.

Jag är lite konfunderad över det här urvalet, då verkens designnära utformning står i kontrast till alla handmålade skyltar från demonstrationer och DIY-märkta informationsblad; energin är en helt annan och kan inte kopplas till rörelserna annat än genom god vilja. Chaimowicz stege blir illustrativ, vilket ger en känsla av beställningsverk av någon som inte är med i matchen. Vaerslevs målningar befinner sig ännu längre från den politiska konflikt som utställningen vill kanalisera. De framstår tvärtom som utpräglad inåtvända, närmast defensiva. Och effekten av Newbys små märkliga glasskulpturer på bron förts ju omedelbart om man vet att det är en institution som ligger bakom, och att konsten bara upprepar en gest från riktig anonym konst på offentliga platser.

Peter Waechter, *III & IV*, 2016.

Dessa konstnärliga inslag får två motsatta effekter. Å ena sidan riktar de uppmärksamheten åt alla möjliga håll, utan något bättre skäl än att det finns många aspekter på staden och politiken, vilket tydligen i sig är intressant. Man tänker nästan att det är konstens funktion att få oss att inte gå in i konkreta problem, utan istället tala obestämt och vagt om «staden som politisk plats». Det är en attityd som inte bidrar till de akuta konflikter som just nu utkämpas och där folk är på väg att bli vräkt från sina hem. En sådan situation kan inte tas in som en aspekt av många i en utställning: den måste få företräde. Å andra sidan får aktivisternas bidrag helt enkelt konsterna att te sig lite larvig, som pajaskonster utan förankring i den politiska verklighet som utställningen i övrigt vill skildra.

Resultatet är en sammanställning av konst, aktivism och arkivmaterial där de olika delarna motverkar varandra: konsten försvagar aktivismen, medan aktivismen i sin tur undergräver konsten. Utställningen har en angelägen kärna, men när det som här rör sig om något så absolut fundamentalt som snart sagt ingen besökare kan förhålla sig likgiltig till, då måste alla inslagen ha en funktion i den politiska kampen. Bäst i detta avseende är antologin *Rätt att bo kvar. En handbok i organisering mot hyreshöjningar och gentrifiering*, redigerad av Catharina Thörn, Mathias Krusell och Malin Widehammar. Den kan besökaren ta med, och omsätta de konkreta förslagen i nya former av kanaliserad och organiserad vrede.

The Promise, installationsvy, Index Stockholm, 2017.

[Visa kommentarer \(0\)](#)[Dölj kommentarer](#)[Skriv en kommentar](#)[Skriv ut](#)[e-post](#)
[Dela](#)

Skriv en kommentar

Name (only post under your real name are allowed)*:

E-post (visas inte)*:

Kommentar*:

[Send](#)

Läserindläggene er en vigtig del af Kunstkritikk. Vi er derfor meget glade for at du bidrager til vores læserforum. Vi beder alle følge vanlige regler for høflighed. Husk at du er ansvarlig for dine egne indlæg. Vi godtager derfor kun indlæg under fuldt navn.

Redaktionen læser ikke indlæg før publicering, men følger debatten fortløbende. Vi forbeholder os ret til at fjerne indlæg som er usaglige, indeholder personangreb eller som vi af andre grunde finder upassende. Dette sker uden forhåndsvarsel, og efter skønsmæssige vurderinger foretaget af